

N° 416.

Ma-rahwa
K a l e n d e r

ehf

T ä h t - r a m a t

1844

Ajastaja päle, perran

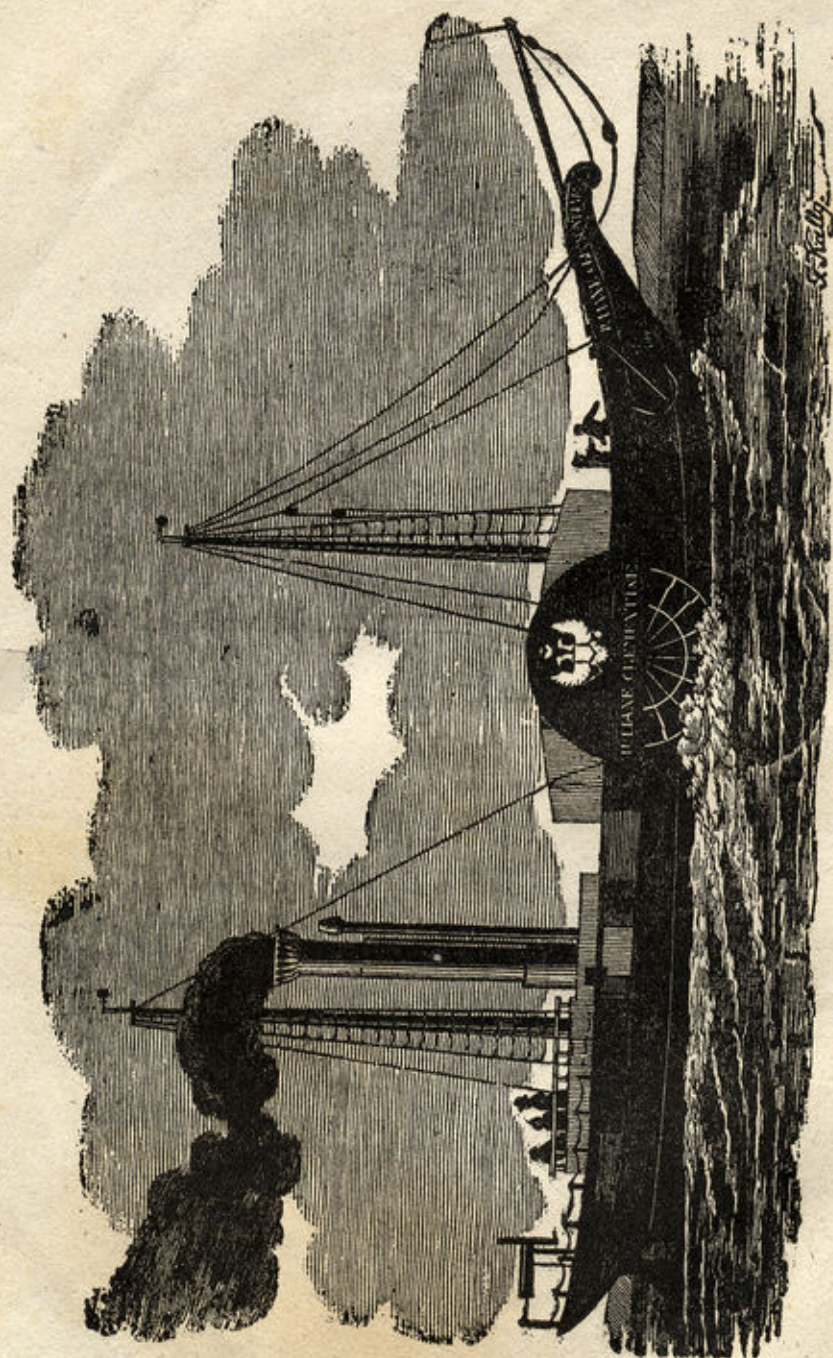
Jssanda Jesusse Kristusse
sündimist.

Sel ajastajal om 366 päiwa.

Tartun

välplitu J. E. Schünmanni käsja man.

Wassap köidetü 10 kop. 50b.

Tarto auro-laew Juliana Clementina.

Der Druck dieses Kalenders, dessen Vertrieb nur in den Ostseeprovinzen erlaubt ist, wird unter der Bedingung gestattet, daß nach vollendetem Drucke die gesetzliche Zahl Exemplare der Censurcomität abgeliefert werde.
Dorpat, den 23. Decbr. 1843.

Censor Sahmen.

Herausgegeben von der gemeinnützigen ökonomischen Societät.

Achter Jahrgang.

Bearbeitet von der gelehrten estnischen Gesellschaft.

Kalendri-tähte selletaminne.

● noor fu.	ōdd. ōddangul.
☼ eddimenne werand.	n. nāddal.
☼ tāus fu.	f. fel.
☾ perrammenne werand.	t. tund.
☾ p. pūhha.	m. minuti.
p. perrast, nink päiw.	e. f. enne keskpäiwa.
hom. hommungul.	p. f. päle keskpäiwa.
ōs. ōsel.	

Kats ristikest (**) päiwa arwo man nāutwa, et om frono: wai kerko-pūhha, mes kerkun pūh: hāndetas. Üts ristikenne (*) päiwa arwo:tāhhe een nāutap, et kōhhus nink kōli sāratsel päiwal ei peta.

Ilma muudmisse omma nida üllešpantu, kui 1842 ollima.

Mõnne sündinu asja mälletus ja arw.

	ajastaiga.
Ma-ilma lomissest arwatas	5793
Jēsanda Jēsusse Kristusse sündimissest	1844
Tarto-lina eddimetsest ehhitamissest . . .	814
Kui ristiusk Lihwlandi-male tullu	658
Lutterusse usso: parrandamisest	327
Kui Lutterusse usso üllešwõtminne Lihw: landi-male tullu	322
Kui Peterburi-lina nakkati ehhitama . .	141
Kui meie ma Wennerigi wallitsusse alla sai	134
Wõrro-lina ehhitamissest	59
Meie Keisri-herra Nikolai Pawlo: witsi sündimissest	48
Tarto surekōli sādmisses	42
Kui Prantsus Wenne: male tullu, nink pallanu Moskwa linast wälja aeti .	32
Kui Lihwlandi-maal prius kōluteti . . .	25
Kui meie armolik Keisri-herra Nikolai Pawlowits naksi wallitsema . .	19
Kui se perrammenne suur henge kirjotamine meie maal olli	10
Kui Jummalas:orjust kerkun wastse kerko: sādusse perra nakkati piddama . . .	10

I. Januar. 31 päiwa. Wastse ajastaja ku.

Ke wastset ajastaja assutat, nink luud ja naddalat, nink ödd ja päiwa nink egga tunnikest jälle forra päle säet, oh förge wallit-seja Zebao, lo minno sisse wastset innemist, nink anna mulle ütte wastset findmat waimo, et ma so palge een woiß saista.

*1 Poolp.	Wastse aj. p.	pehme
1. p. wastse aj. p. Paggemine Egipti male.	Matth. 2, 13—23.	
2 Pühhap.	Abel, Set	
3 Gesp.	Enok	ilm;
4 Iöisip.	Metusala	
5 Kolmap.	Simeon	lät külmale;
*6 Neljap.	Kolme kun. p.	● f. 8, 5 m. p. f.
7 Redi	Melkior	lumme sadbo;
8 Poolp.	Erart	
1. p. p. 3. Kuna. p.	Jesüs 12 ajastaja wanna. Luf. 2, 41—52.	
9 Pühhap.	Kasper	felletap;
10 Gesp.	Pawli p.	
11 Iöisip.	Higinus	taimaw
12 Kolmap.	Rein	
13 Neljap.	Hilarius	lät pilwile;
14 Redi	Robert	
15 Poolp.	Weliks	● f. 2, 18 m. p. f.
2. p. p. 3. Kunn. p.	Saja Kanan Kalilea maal. Jan. 2, 1—11.	
16 Pühhap.	Erdmann	tdmwa tuul,
17 Gesp.	Tönnise p.	
18 Iöisip.	Erwaim	taimaw
19 Kolmap.	Sara	lät selges;
20 Neljap.	Wab. Sebast.	
21 Redi	Neta	külmetap;
22 Poolp.	Wintfent	
9. p. enne lihawötte.	Töteggija winamäen. Matt. 20, 1—16.	
23 Pühhap.	Lotta	● f. 10, 30 m. e. f.
24 Gesp.	Timoteus	lummi,
25 Iöisip.	Pawli ümbret.	perrast wihmane
26 Kolmap.	Hans	ilm,
27 Neljap.	Krisostomus	
28 Redi	Karel	tuline; tuiß;
29 Poolp.	Samuel	
8. p. enne lih. Semen sabbap mitmesugg. ma päle. Luf. 8, 4—15.		
30 Pühhap.	Ida	● f. 7, 9 m. hom.
31 Gesp.	Anno	külmetap.

1. Januaril tössap päiw: f. 8, 32 m. lät alla: f. 3, 28 m.
 10. — — — — — 8, 16 — — — — 3, 44 —
 20. — — — — — 7, 55 — — — — 4, 5 —

II. Webruar. 29 päiwa. Kündle ku.

Kui talwe kätte al f. sumwe römokenne maggar; ni olgo meie ihho forjusfen ütse wagga waimokenne hoietu, et kui issa päiw tedda kutsup, ta iggawetsfen ilun paistas.

1 Iöisip.	Prigitta	lumme sadba;
*2 Kolmap.	Kündle p.	
3 Neljap.	Hanna	pehmetab;
*4 Redi	Redi ja Poolp.	ilm lät
*5 Poolp.	enne lihha heite.	
7. p. enne lih. ehf Vaasto. p. Kristusse kannatam. Luf. 18, 31—43.		
6 Pühhap.	Perent	● f. 10, 33 m. e. f.
7 Gesp.	Rikart	
8 Iöisip.	Vaasto p.	külmale;
9 Kolmap.	Luhha p.	
10 Neljap.	Ebbo	felge taimaw
11 Redi	Rosa	suulatap.
12 Poolp.	Karolina	
1. p. Vaastun.	Kristust kiusatas furratist. Matt. 4, 1—11.	
13 Pühhap.	Penigna	
14 Gesp.	Waltin	● f. 11, 44 m. e. f.
15 Iöisip.	Israel	lummi;
*16 Kolmap.	Palw. kolmap.	
17 Neljap.	Konstanzia	taimaw om pilwin;
18 Redi	Konfordia	
19 Poolp.	Sanna	pehme ilma;
2. p. Vaastun.	Kananea ma naine. Matt. 15, 21—28.	
20 Pühhap.	Eufarius	
21 Gesp.	Esajas	● f. 10, 49 ödd,
22 Iöisip.	Petri p.	its läppe pilwitse
23 Kolmap.	Mina	ilma;
24 Neljap.	Maddise p.	
25 Redi	Wiktor	wihmane
26 Poolp.	Restor	
3. p. Vaastun.	Kristus ajap furratit wälja. Luf. 11, 14—28.	
27 Pühhap.	Klaudius	
28 Gesp.	Tustus	● f. 3, 6 m. p. f.
29 Iöisip.	Matarius	felge.

1. Webruaril tössap päiw: f. 7, 26 m. lät alla: f. 4, 34 m.
 10. — — — — — 7, 3 — — — — 4, 57 —
 20. — — — — — 6, 37 — — — — 5, 23 —

III. Martš. 31 päiwa. Paasto, ku.

Talw nink surwi waidlewa! Jšand sinna ollet waidelnu ello waiwa, surma häbbaga! Jšand sinna ollet woiitnu; halleluja! surm om ärrawäretu!

1 Kolmap.	Albinus	wihmane;
2 Neljap.	Lowisa	
3 Redi	Kunifunde	tuline
4 Poolp.	Adrian	

4. P. Paastun.	Kristus šödap 5000 meest.	Jan. 6, 1—15.
5 Pühhap.	Meta	lummi
6 Eesp.	Kotwrid	
7 Šöisip.	Simmo	● f. 2, 4 m. šf.
8 Kolmap.	Perpetua	teškpäiwa läppe
9 Neljap.	Mit	
10 Redi	Mina	felge willune ilm
11 Poolp.	Konstantin	

5. P. Paastun.	Jesuse päle heidetäs kowme.	Jan. 8, 46—59.
12 Pühhap.	Kregor	
13 Eesp.	Ernst	kaunis lämme
14 Šöisip.	Zakarias	
15 Kolmap.	Lugus	● f. 6, 48 m. hom.
16 Neljap.	Aleksander	wihmatse ilma;
17 Redi	Truta	jahbe; beittlik
18 Poolp.	Kabriel	

6. P. Paastun.	Jesuse šöšetullewine Jerusalemm.	Matt. 21, 1—9.
19 Pühhap.	Urbe päim: šš pühhänder. ka Maria	kulut. p.
20 Eesp.	Rupert	
21 Šöisip.	Penedikt	
22 Kolmap.	Kawael	● f. 8, 44 m. hom.
**23 Neljap.	Suur neljap.	lämme röške
**24 Redi	Suur redi	
**25 Poolp.	Maria kul. p.	ilmakesse;

Kristusse ülleštöšsemine. Mark. 16, 1—8.		
**26 Pühhap.	1. Lihhamötte p.	felge
**27 Eesp.	2. Lihhamötte p.	
**28 Šöisip.	Kideon	● f. 11, 56 m. šf.
**29 Kolmap.	Lina	
**30 Neljap.	Nat	nink kilm.
**31 Redi	Zootš	

1. Martšil töššep päim: f. 6, 15 m. lät alla: f. 5, 45 m.	
10. — — — — — 5, 52 — — — — — 6, 8 —	
20. — — — — — 5, 26 — — — — — 6, 34 —	

IV. April 30 päiwa. Šürri, ku.

Sumwi om ka woiimust sanu, lummi ärra laggonu; urbekesse lahkewa, jirgokesse tullemu; šüdda römüšta! olle lahke, tulles laulma Jesa kietust, tulles maitšma Jesa heldust!

*1 Poolp.	Lora	
1. P. v. Krist. üllešt. p.	Jesuse näut. henda Jünger.	Jan. 20, 19—31.
2 Pühhap.	Lio	
3 Eesp.	Werdinand	felge; jahbe de
4 Šöisip.	Ambrosius	● f. 6, 19 m. šdd.
5 Kolmap.	Maxim	
6 Neljap.	Šölestin	beitlik;
7 Redi	Aron	
8 Poolp.	Lorent	

2. P. v. Krist. üllešt. p.	Kristus hä karjus.	Jan. 10, 12—18.
9 Pühhap.	Paul	wihmane nink
10 Eesp.	Ezekiel	
11 Šöisip.	Hermann	tuline
12 Kolmap.	Julius	
13 Neljap.	Justin	● f. 10, 4 m. šdd.
14 Redi	Joel	felge nink kilm de.
15 Poolp.	Dwadja	

3. P. v. Krist. üllešt. p.	Krist. ärraminneššest.	Jan. 16, 16—23.
16 Pühhap.	Ruda	
**17 Eesp.	Ignazius	kaunis
18 Šöisip.	Walerian	lämme.
19 Kolmap.	Simon	
20 Neljap.	Saul	● f. 5, 43 m. šdd.
**21 Redi	Jim	tuul nink
22 Poolp.	Kajus	

4. P. v. Krist. üllešt. p.	Krist. towot. römüšt. läbbat.	Jan. 16, 5—15.
23 Pühhap.	Jürri päim	
24 Eesp.	Albert	kilm
25 Šöisip.	Markuse päim	
26 Kolmap.	Ezekias	● f. 10, 9 m. hom.
27 Neljap.	Anastassius	
28 Redi	Terešta	wihma.
29 Poolp.	Reimund	

5. P. v. Krist. üllešt. p.	Šigest päim. piddamiššest.	Jan. 16, 23—30.
30 Pühhap.	Erast	

1. Aprilil töššep päim: f. 4, 56 m., lät alla: f. 7, 4 m.	
10. — — — — — 4, 33 — — — — — 7, 27 —	
20. — — — — — 4, 9 — — — — — 7, 51 —	

V. Mai.

31 päiwa.

Lehhe:ku.

Mai ku, sunwe möršjake! so wašta wõtma korip munnast
henda žirgopoig, nink hain ja orras tergip maad. Oh! südda, kori
henda ilma koprmast, tergi ilma mueret, olle walmis wašta wõtman,
kui se iggawenne fewmaj möršja ehten sulle paistap.

1 Eesp.	Wilip. ja. Jaak. p.	
2 Toisip.	Sigmund	selge
3 Kolmap.	Risti löidm. p.	nink jahhe
**4 Neljap.	Krist. taim. m. p.	● f. 10, 40 m. e. f.
5 Redi	Kotard	
6 Poolp.	Idrit	

6. P. p. Krist. allest. p. Kui se römüšt. saap tulles. Jan. 15, 26—16, 4

7 Pühhap.	Jetta	pilwine
8 Eesp.	Hiob	saone;
*9 Toisip.	Niggola p.	fütma de.
10 Kolmap.	Kordian	
11 Neljap.	Pankrazius	
12 Redi	Nero	
13 Poolp.	Servazius	● f. 9, 17 m. hom.

Pühha Waimo wäljakaldamine. Jan. 14, 23—31.

**14 Pühhap.	1. Suw. pühha	
**15 Eesp.	2. Suw. pühha	illuſ ilm,
16 Toisip.	Peep	
17 Kolmap.	Anton	dige jahhe;
18 Neljap.	Erif	
19 Redi	Wilemon	
20 Poolp.	Pil	● f. 12, 34 m. dš.

Kolmainusse pühha. Jesus ja Nikodemus. Jan. 3, 1—15.

21 Pühhap.	Trina	wihmane;
22 Eesp.	Emilie	ilma nakkawa
23 Toisip.	Leontine	lämmele
24 Kolmap.	Ester	
25 Neljap.	Urbani p.	● f. 10, 16 m. dšd.
26 Redi	Eduard	
27 Poolp.	Ludo	

1. P. p. Kolm. p. Rikkas mees ja Lazarus. Luf. 16, 19—31.

28 Pühhap.	Willem	
29 Eesp.	Mats	minnema.
30 Toisip.	Wigand	
31 Kolmap.	Nelli	

1. Mail töſſep päiw: f. 3, 45 m., lät alla: f. 8, 15 m.

10. — — — — — 3, 26 — — — — — 8, 34 —

20. — — — — — 3, 10 — — — — — 8, 50 —

VI. Juni.

30 päiwa.

Jani:ku.

Ussin ussin minno kassi, rühhi rühhi minno jalg! Mes Janist
jäep sul teggemata, se süggisel jäep näggemata. Ke teie aigast
ilma-ellun Jäſandat ei pürwa tundma, ei iggawetſen ellun tedda
nätta funnagi ei sa.

1 Neljap.	Kotsalk	
2 Redi	Emma	ſaiſwa illuſa nink
3 Poolp.	Liso	

2. P. p. Kolm. p.	Suur öddango söömaig.	Luf. 14, 16—24.
4 Pühhap.	Widrika	● f. 2, 13 m. dš.
5 Eesp.	Ponimazius	
6 Toisip.	Artus	lämme ilmaſeſſe.
7 Kolmap.	Lukrezia	
8 Neljap.	Medardus	wäga lämme
9 Redi	Pertram	paljo wihma.
10 Poolp.	Wlawius	

3. P. p. Kolm. p.	Arakaddonu lammaſ.	Luf. 15, 1—10.
11 Pühhap.	Parnabaſ	● f. 5, 11 m. dšd.
12 Eesp.	Lina	
13 Toisip.	Tobias	lämme
14 Kolmap.	Setlow	
15 Neljap.	Widi päiw	wihma hopi.
16 Redi	Justina	
17 Poolp.	Nikander	

4. P. p. Kolm. p.	Olge armolikko.	Luf. 6, 36—42.
18 Pühhap.	Homer	● f. 8, 3 m. hom.
19 Eesp.	Kert	
20 Toisip.	Wlorian	ſelge; lämme;
21 Kolmap.	Rahel	
22 Neljap.	Tiit	jahhe tule.
23 Redi	Wäſiliuſ	
**24 Poolp.	Jani päiw	

5. P. p. Kolm. p.	Petri kalla lomus.	Luf. 5, 1—11.
**25 Pühhap.	Wioi	● f. 12, 37 m. teſtp.
26 Eesp.	Jeremias	
27 Toisip.	7 maggajide p.	ſelge
28 Kolmap.	Josua	
*29 Neljap.	Petre Pawli p.	pilwine nink ſaone.
30 Redi	Pawli mället. p.	

1. Junil töſſep päiw: f. 2, 58 m., lät alla: f. 9, 2 m.

10. — — — — — 2, 55 — — — — — 9, 5 —

20. — — — — — 2, 58 — — — — — 9, 2 —

VII. Juli.

31 päiwa.

Haina: ku.

Wiffari wallulewa, rehhaesse riburwa, mönni laulap lustiga, edine oigap waiwaga. Tassa laulja! waiwi oigja! mötlege se niitja päle, se meid mahha nidap fik; mälletage rehhitsejat, se meid kofko ribup kuffikeste fääpmekeste, saäl fus laul ei lusti teil, nint teid waiw ei wära.

*1 Poolp.	Seobald	selge nint
6. V. p. Kolm. p.	Wariseerde öigü.	Matt. 5, 20—26.
2 Pühhap.	Haina Maria p.	● f. 4, 10 m. p. f.
3 Gesp.	Kornel	
4 Tõisip.	Ulrik	passawa ilma.
5 Kolmap.	Anselm	wihm nint jahhe
6 Neljap.	Hektor	
7 Redi	Jonatan	tuul, weel wihma
8 Poolp.	Kilian	
7. V. p. Kolm. p.	Kristus södap 4000 meest.	Mark. 8, 1—9.
9 Pühhap.	Hin	
10 Gesp.	7 welliste p.	● f. 10, 59 m. ödd.
11 Tõisip.	Nora	nint jahhe ilma
12 Kolmap.	Hindrik	
13 Neljap.	Margrete p.	wihm nint torn,
14 Redi	Ponawent	waggane
15 Poolp.	Apostl. lahbum.	
8. V. p. Kolm. p.	Kawala Prohweti.	Matt. 7, 15—23.
16 Pühhap.	Hermine	dige lämme;
17 Gesp.	Aleksius	● f. 4, 20 m. p. f.
18 Tõisip.	Rosina	paljo wihm
19 Kolmap.	Laura	jahheperraline ilm
20 Neljap.	Elias	
21 Redi	Taniel	pilwine,
22 Poolp.	Mar. Madd. p.	
9. V. p. Kolm. p.	Illekohtune majapiddaja.	Luk. 16, 1—9.
23 Pühhap.	Oskar	wihm;
24 Gesp.	Kristina	
25 Tõisip.	Jakkabi p.	● f. 5, 15 m. hom.
26 Kolmap.	Anna	selge illus ilm;
27 Neljap.	Marta	kaunis
28 Redi	Plato	
29 Poolp.	Pedo	
10. V. p. Kolm. p.	Jerusalemi lina ärrahäetamine.	Luk. 19, 41—48.
30 Pühhap.	Walter	lammekenne.
31 Gesp.	Erm	

1. Julil tõssep päiw: f. 3, 13 m., lät alla: f. 8, 47 m.
 10. — — — — — 3, 28 — — — — — 8, 32 —
 20. — — — — — 3, 48 — — — — — 8, 12 —

VIII. August.

31 päiwa.

Põimo: ku.

Nüüd tullep se leikusse aig; mes wilja om kandnu, se kofko nüüd pantas; mes kuiu om nint tühhi, se sökkutas mahha! Oh! kanna hoold sa inneminne, et mahha so ei sökkuta, et Jssand wi mate so pannes omma rigi forjussele!

1 Tõisip.	Petri wang.	
2 Kolmap.	Moses	● f. 4, 18 m. hom.
3 Neljap.	August	selge ja wäga
4 Redi	Elesar	lāmme illusa ilma
5 Poolp.	Dswald	
11. V. p. Kolm. p.	Wariseer ja müütnik.	Luk. 18, 9—14.
*6 Pühhap.	Krist. ärrafell. p.	
7 Gesp.	Zinno	weidifenne lāmme
8 Tõisip.	Kotlip	
9 Kolmap.	Roman	● f. 4, 2 m. hom.
10 Neljap.	Lauritse p.	wihm
11 Redi	Olga	wihm nint räisfe.
12 Poolp.	Klara	
12. V. p. Kolm. p.	Keleto ja kōrweto innemine.	Mark. 7, 31—37.
13 Pühhap.	Ello	
14 Gesp.	Eusebius	tuline;
*15 Tõisip.	Rõa Maria p.	
16 Kolmap.	Isak	● f. 2, 20 m. öf.
17 Neljap.	Henning	jahhe de.
18 Redi	Lena	
19 Poolp.	Sebald	
13. V. p. Kolm. p.	Hallelit Samaritiline.	Luk. 10, 23—37.
20 Pühhap.	Bernard	
21 Gesp.	Rut	wäga illusa
*22 Tõisip.	Wilipert	
23 Kolmap.	Zakheus	● f. 11, 30 m. öf.
24 Neljap.	Päärte p.	lāmme ilmakeste
25 Redi	Ludwik	
26 Poolp.	Natalia	
14. V. p. Kolm. p.	Kümme piddalirēbbist.	Luk. 17, 11—19.
27 Pühhap.	Jeppart	
28 Gesp.	Augusta	saone nint jahhe
*29 Tõisip.	Jani pä mah. l. p.	
*30 Kolmap.	Benjamin	
31 Neljap.	Rebetta	● f. 3, 3 m. p. f.

1. Augustil tõssep päiw: f. 4, 14 m., lät alla: f. 7, 46 m.
 10. — — — — — 4, 37 — — — — — 7, 23 —
 20. — — — — — 5, 2 — — — — — 6, 58 —

IX. September. 30 päiwa. Mihkle: ku.

Übbd ollet nüüd tennu, nink waiwa kül nannu; nüüd näutage welle, kuis sagiga luggu! Ke weidi om sanu, kas nurreriset sa? Ke paljo om käen, kas jaotat ka? Sa waine oh kae, kes sõdap nink jodap neid lille siin põllun; nink rikkas sa loe, mes Jesus sul üt-
lep: kes welle om sõdnu, se sõdnu ka minno!

1 Redi	Egidius	külma de.
2 Poolp.	Elisa	
15. P. p. Kolm. p.	Mammona orjusfest.	Matt. 6, 24—34.
3 Pühhap.	Perta	
4 Eesp.	Meus	kefipäiwal selge.
5 Iõisip.	Natanael	
6 Kolmap.	Mango	● f. 9, 39 m. hom.
7 Neljap.	Regina	paljo wihma.
*8 Redi	Mar. sündim. p.	
9 Poolp.	Pruno	
16. P. p. Kolm. p.	Päsi-naise poig Maini linast.	Luk. 7, 11—17.
10 Pühhap.	Gostenes	jahhe ilma;
11 Eesp.	Kerard	lät lämmembale.
12 Iõisip.	Sirus	● f. 3, p. f.
13 Kolmap.	Ann	dsel külmetap
*14 Neljap.	Risti üllend. p.	
15 Redi	Nikodemus	
16 Poolp.	Bina	
17. P. p. Kolm. p.	Weetõbbine.	Luk. 4, 1—11.
17 Pühhap.	Lambert	tailwas selletap
18 Eesp.	Litus	
19 Iõisip.	Werner	suur tuul.
20 Kolmap.	Madde	● f. 6, 18 m. ödd.
21 Neljap.	Matteusse p.	
22 Redi	Morits	
23 Poolp.	Hosea	
18. P. p. Kolm. p.	Euremb käst sädusfen.	Matt. 22, 34—46.
24 Pühhap.	Jani samisse p.	
25 Eesp.	Kleomas	allati selge
*26 Iõisip.	Jani oppetaj. p.	
27 Kolmap.	Udo	lämme ilma.
28 Neljap.	Wenzel	● f. 1, 11 m. ds.
29 Redi	Mihkle päiw	
30 Poolp.	Hironimus	

1. Septembril tõssep päiw: f. 5, 32 m., lät alla: f. 6, 28 m.
10. — — — — — 5, 54 — — — — — 6, 6 —
20. — — — — — 6, 19 — — — — — 5, 41 —

X. Oktober. 31 päiwa. Wina: ku.

Jo külma aig allustap, nink tarrekeste tükime, et lammene meie kos-
tume, nink warjo al me puhkame. Oh! südda, kui sa külmas jäet,
kas tijat, kos so tarreke, kas tijat, kes so kostotap, nink kelle siwa al
sa puhkat? Oh südda, tunne omma Jäsandat, nink rühhi temma pole!

19. P. p. Kolm. p. Põimo pühha.		
*1 Pühhap.	M. kait. ja eenp. p.	külmetap;
2 Eesp.	Wolrad	
3 Iõisip.	Jairus	ajoti selge,
4 Kolmap.	Pranz	
5 Neljap.	Imalia	● f. 5, 3 m. ödd.
6 Redi	Wides	
7 Poolp.	Simson	
20. P. p. Kolm. p. Sajareima. Matt. 22, 1—14.		
8 Pühhap.	Siraf	
9 Eesp.	Taaf	pikkalisse
10 Iõisip.	Mai	
11 Kolmap.	Purkart	mihma
12 Neljap.	Walwrid	● f. 6, 52 m. hom.
13 Redi	Albrecht	
14 Poolp.	Kai	
21. P. p. Kolm. p. Kunninga-mihhe poig. Jan. 4, 47—54.		
15 Pühhap.	Hedwig	tuline;
16 Eesp.	Kallus	
17 Iõisip.	Emil	tullep jo häste
18 Kolmap.	Lukas p.	
19 Neljap.	Kirko ussu par. p.	lumme
20 Redi	Wendelin	
21 Poolp.	Ursel	
22. P. p. Kolm. p. Kirko-ussu parrandamise pühha.		
*22 Pühhap.	Katta	● f. 12, 6 m. keff p.
23 Eesp.	Gewerin	
24 Iõisip.	Salome	tuul lät kangem
25 Kolmap.	Krispin	
26 Neljap.	Lisa	bas;
27 Redi	Teets	
28 Poolp.	Simon, Juda	lumme
23. P. p. Kolm. p. Tatšina rahha. Matt. 22, 15—22.		
29 Pühhap.	Hels	● f. 11, 23 m. e. f.
30 Eesp.	Upsalon	
31 Iõisip.	Wolfgang	tullep jo häste

1. Oktobril tõssep päiw: f. 6, 47 m., lät alla: f. 5, 13 m.
10. — — — — — 7, 9 — — — — — 4, 51 —
20. — — — — — 7, 34 — — — — — 4, 26 —

XI. November. 30 päiwa. Märdi, ku.

Rühke pirda kistma mihe, et möda meist se aig ei läbhe!
Emma omma wotki een, abjo otsan essa, pengi nedlan poisike, eg-
gaütrel ramat käen; koli pole waise latse, meistre alla laisa latse,
eggäuts püüd näutaba, eggäuts taht oppida. Jäsand olle abbi,
mees, et fik me asja fõrda läes.

1 Kolmap.	Pühhide p.	parras külm
2 Neljap.	Hengide p.	
3 Redi	Nahum	
4 Poolp.	Dt	

24. P. p. Kolm. p.	v. Jaurusse tütar.	Matt. 9, 18—26.
5 Pühhap.	Enno	• f. 3, 18 m. hom.
6 Eesp.	Linnert	nink ratsako;
7 Iõisip.	Esau	
8 Kolmap.	Aleksandra	külm lät kõw,
9 Neljap.	Teodor	
10 Redi	Martin Lutter	wembaš.
11 Poolp.	Martin piiskop	

25. P. p. Kolm. p.	Hirmus ärrahäetamise lugu.	Matt. 24, 15—28.
12 Pühhap.	Jonas	• f. 1, 29 m. ds.
13 Eesp.	Yaap	
14 Iõisip.	Widrit	utsutse ilma,
15 Kolmap.	Leopold	
16 Neljap.	Annik	
17 Redi	Hugo	
18 Poolp.	Esra	

26. P. p. Kolm. p.	Wiimne kõhto päiw.	Matt. 25, 31—46.
19 Pühhap.	Elisabet	Ajori
**20 Eesp.	Amos	
*21 Iõisip.	Mar. ohwerd p.	• f. 3, 55. hom.
22 Kolmap.	Abbas	selleatap;
23 Neljap.	Klement	
24 Redi	Josias	
25 Poolp.	Katrina p.	

27. P. p. Kolm. p.	Koolnuide malletusse pühha.	
**26 Pühhap.	Konrad	• f. 10. ddd.
27 Eesp.	Pabbo	
28 Iõisip.	Künter	külmetap.
29 Kolmap.	Reinpart	
30 Neljap.	Andresse p.	

1. Novembril tõssap päiw: f. 8, 2 m., lät alla: f. 3, 58 m.
10. — — — — — 8, 21 — — — — — 3, 39 —
20. — — — — — 8, 39 — — — — — 3, 21 —

XII. Tejember. 31 päiwa. Talwiste pühha ku.

So täht oh Jäsand juhhatap meid Betlehemile pole! So seime
mannu Jesufe. me rühhime, nink omma warra awwame; mo ande
om mo südda, mo kuld om sinno sõnna, rummina mul om so kit-
tus, nink murre om mo laulo hää: „Au elgo Zummalale fõr-
gen, rahho ma pääl, nink innemissil hä meel.“

1 Redi	Arnold	Tangetap ajoti
2 Pool.	Käräna	

1 Krist. tullem. p.	Kristusse sissetullemine Jerus. Matt. 21, 1—9.	
3 Pühhap.	Kola	• f. 5, 8 m. ddd.
4 Eesp.	Parba	
5 Iõisip.	Sabina	sullatap ajoti
*6 Kolmap.	Niigola p.	
7 Neljap.	Jonni	
8 Redi	Maria sam. p.	
9 Poolp.	Rudolw	

2. Krist. tullem. p.	Wiimse päiwa tähhe.	Euf. 21, 25—36.
10 Pühhap.	Judit	saffe
11 Eesp.	Woldemar	
12 Iõisip.	Ottilia	• f. 9, 58. m. ddd.
13 Kolmap.	Luzia	
14 Neljap.	Nikassus	isma nink
15 Redi	Hip	
16 Poolp.	Johanna	

3. Krist. tullem. p.	Jaan wangi tornin.	Matt. 11, 2—10.
17 Pühhap.	Lazarus	pehme tule
18 Eesp.	Kristow	
19 Iõisip.	Lot	• f. 4, 45 m. p. f.
20 Kolmap.	Abraham	
21 Neljap.	Toma p.	
22 Redi	Peata	
23 Poolp.	Schwre	

4. Krist. tullem. p.	Jani tunnistus.	Jan. 1, 19—28.
24 Pühhap.	Adam, Ewa	ratsako
**25 Eesp.	1. Talwiste püh.	
**26 Iõisip.	2. Talw. pühha	• f. 10, 1 m. e. f.
27 Kolmap.	Ewangel. Jaan	
28 Neljap.	Ilmüta laste p.	
29 Redi	Noa	
30 Poolp.	Dawid	

P. p. talw. p.	Simeon ja Hanna.	Euf. 2, 33—40.
31 Pühhap.	Silwester	ilma.

1. Tejembril tõssap päiw: f. 8, 49 m., lät alla: f. 3, 11 m.
10. — — — — — 8, 53 — — — — — 3, 7 —
20. — — — — — 8, 50 — — — — — 3, 10 —

Ajastaja aja.

- 1) Kewwaj allustap 8mal Martsil f. 1, 33. m. p. f.
- 2) Suwmi allustap 9mal Jani:ku päiwal f. 10, 25 m. hom.
- 3) Süggis allustap 11nel Mihkle:ku päiwal f. 12, 36 m. öf.
- 4) Taww allustap 9mal Tejembril f. 6, 10 m. ödd.

Päiwa: ja ku: warjotamisse.

Selsinnatsel aastal warjotetas päiw kolmförd nink ku katsförd; ent päiwa:warjotussest ei olle meie man middake nätta.

Eddimanne ku:warjotus om 19nel Mai ehk lehhe ku päiwal; allustap f. 10, 55 m. ödd., jäep koggona mustas f. 11, 58 m. öf. nink lõppetap warjotust 20nel Mai ku päiwal f. 2, 18. m. öf.

Tõine ku:warjotus om 12nel Nowembri ku päiwal; allustap f. 11, 36 m. öf.; jäep koggona mustas f. 12, 44 m. öf. nink lõppetap 13nel Nowembri ku päiwal f. 3, 26 m. hom.

Kerko:, Krono:, nink mõnne mu pühha.

Januari kuun.

1. Wastse ajastaja pühha, nink Keiserlikko Surewörsti Prowwa Helena Pawlow:na sündimisse pühha.
6. Kolme kunninga pühha.

Webruari kuun.

2. Kuuindle päiw.
4. ja 5. Redi nink poolpäiw enne lihhabeite.
16. Palwe kolmapäiw.

Martsil kuun.

23. ja 24. Suur neljapäiw nink suur redi.
25. Maria kulutamisse pühha.
26. Kristusse ülestõstmisse pühha, terwenäddal.

Aprili kuun.

17. Keiserlikko Surewörsti nink Troniperran:daja Aleksandri Nikolajewitsi sündimisse pühha.
21. Sure Keisri Prowwa Aleksandra Weodorowna nimme pühha, nink Keiserlikko Surewörsti: Preili Aleksandra Nikolajewna nimme pühha.

Mai kuun.

4. Kristusse taiwaminnemisse pühha.
9. Niggola päiw.
14. ja 15. Suwwište pühha.

Juni kuun.

24. Jani päiw.
 25. Sure Keisri wallitseja Erra Nikolai Pawlowitsi sündimisse pühha, nink Keiserlikko Surewürsti Preili Aleksandra Nikolajewna sündimisse pühha.
 29. Petre päiw.

Juli kuun.

1. Sure Keisri Prowwa Aleksandra Weodorowna sündimisse pühha.

Augusti kuun.

6. Kristusse ärraselletamisse pühha.
 15. Maria taitwaminnemisse pühha.
 22. Sure Keisri Wallitseja Erra Nikolai Pawlowitsi kronimisse pühha.
 29. Jani pä mahhalõmisse päiw.
 30. Keiserlikko Surewürsti nink Troniperrandaja Aleksandri Nikolajewitsi nimme pühha, ja Keiserlikko Surewürsti Preili Olga Nikolajewna sündimisse pühha.

Septembri kuun.

8. Maria sündimisse päiw.
 14. Kristi üllendamisse päiw.
 26. Jani oppetaja päiw.

Oktobri kuun.

1. Maria kaitšminne nink eenpalleminne. Põimo pühha.

22. Meie kirko:ussu parrandamisse pühha. Maria kajo pühha Kasani linan.

Nowembri kuun.

20. Sure Keisri Wallitseja Erra Nikolai Pawlowitsi Troni päle samisse pühha.
 21. Maria ohwer.
 26. Koolnuide mälletusse pühha.

Dezembri kuun.

6. Meie Sure Keisri nink üllemba Wallitseja Erra Nikolai Pawlowitsi nimme pühha.
 25. Meie Issanda Jeesusse Kristusse sündimisse pühha. Pühhändetas ka sedda päiwa malletusses, et Prantsusse sõawäggi sai 1812 Wennerigist wäljaajetus.

Meie sure Keisri Erra sugguwõssa.

Nikolai I. kige Wennerigi üllembwallitseja ja Keiser, nink Pola:ma Kunningas, om sündinu 25dal Junil 1796.

Aleksandra Weodorowna, Wenne: ja Pola:ma Keisri: ja Kunninga:prowwa, Preissi:ma Kunninga tüttar, om sündinu 1sel Julil 1798.

Neide latse:

1. Aleksander Nikolajewits, Jესarewits, Suurwürst ja aujärje perrandaja, om sündinu 17dal Aprilil 1818.

Temma Prowwa, se Surewürsti: Prowwa Maria Aleksandrowna, Zesarewna, Hessen-Darmstadt Sure: Hertfogi tüttar, om sündinu sel 8mal Augustil 1824.

Neide latse:

- a) Surewürsti-preili Aleksandra Aleksandrowna, om sündinu 18nel Augustil 1842.
 - b) Suurwürst Nikolai Aleksandrowits, om sündinu 8mal Septembril 1843.
 2. Konstantin Nikolajewits, Suurwürst, om sündinu 9mal Septembril 1827.
 3. Nikolai Nikolajewits, Suurwürst, om sündinu 27dal Julil 1831.
 4. Mihhael Nikolajewits, Suurwürst, om sündinu 13nel Oktobril 1832.
 5. Maria Nikolajewna, Suurwürstiprowwa, om sündinu 6dal Augustil 1819; laulatetu se Hertfogi Erraga Maksimilian von Leuchtenberg; Neide latse:
 - a) Se würstipreili Maria Maksimilianowna, om sündinu 4mal Oktobril 1841.
 - b) Suurwürst Nikolai Maksimilianowits; om sündinu 23mal Julil 1843.
 6. Olga Nikolajewna, Suurwürsti: preili, om sündinu 3onel Augustil 1822.
 7. Aleksandra Nikolajewna, Suurwürsti-preili, om sündinu 12nel Junil 1825.
- Reisri welli: Mihhael Pawlowits, Suurwürst, om sündinu 28mal Januaril 1798.

Temma prowwa om: Helena Pawlowna, sündinu 28mal Tejembril 1806. Neide latse:

1. Maria Mihhailowna, Suurwürsti-preili, sündinu 25dal Webruaril 1825.
 2. Elisabet Mihhailowna, Suurwürsti-preili, sündinu 14nel Mail 1826.
 3. Katarina Mihhailowna, Suurwürsti-preili, sündinu 16nel Augustil 1827.
- Reisri söffare: 1. Maria Pawlowna, Saksen-Weimari: ma wallitseja Karl Wibriski prowwa, sündinu 4dal Webruaril 1786.
2. Anna Pawlowna, Hollandi: ma Kunninga Willemi II. prowwa, sündinu 7mel Jan. 1795.

Lada piddamisse päiwa.

- Januari: ku,
7mel: Tarto: linan suur saksa laat, 3 n.
- Kuündle: ku,
2el: Willandi:linan suur saksa laat, 8 p.
— Wörro:linan, 1 p.
22el: Wörro:linan suur saksa laat, 8 p.
- Paasto: ku,
3onel: Willandi:linan, 1 p.
- Lehe: ku,
9mal: Niggola laat, Wööbsun, Wenne piri pääl.
- Jani: ku,
23dal: Jani laat, Willandi:linan, 2 p.
26dal: Wörro:linan.

27mel: Walga-linan.

29mal: Petri laat, Tarto-linan.

— — — Tawasto moisan.

Haina: fu,

2el: Karksi moisan.

20nel: Perno-linan, suur saksa laat, 3 n.

Põimo: fu,

10nel: Lawritse laat, Moselatsen, Põlwa: kish-
helsonnan.

— — — Walga-linan.

15nel: Helme moisan, 2 p.

27mel: Wastse moisan, liggi Willandilina.

29mal: Kilinga moisan, Saarde kishelsonnan.

Mihkle: fu,

2el: Abja moisan, Halliste kishelsonnan, 2 p.

4dal: Sindi moisan, Torri kishelsonnan, 2 p.

— Sahhari laat, Rappinal, 2 p.

6dal: Takeberi moisan, Helme kishelsonnan.

8mal: Rastna moisan, Lõstama kishelsonnan.

— Põlwa kirriko man.

— Rõuge kirriko man.

— Tarto linan.

10nel: Mõnniste moisan, Hargla kishelsonnan.

— Oldre moisan, Helme kishelsonnan.

13nel: Perawerre moisan, Jagubi kishelsonnan.

14nel: Krawi laat, Krawi kõrtsi man Wanna-
Anzmoisan, 2 p.

15nel: Põlzamaal, 2 p.

16nel: Kirrepi laat, Kirrepi sure te kõrtsi man,
Rõngo-kishelsonnan.

18nel: Audro moisan.

20nel: Wedra moisan, 2 p.

21el: Sanna moisan, Rõuge-kishelsonnan.

24dal: Mihkle laat, Willandi linan, 2 p.

— — — Wõrro-linan.

29mal: — — — Tarto linan, 2 p.

— Walga linan, 2 p.

— Krawakurme laat, Wastselinan, 2 p.

Wina: fu,

6dal: Luutsnikin, Rõggosi karja-moisan, Rõuge-
kishelsonnan.

— Tawasto: moisan.

10nel: Rõo moisa laat, Pillistwerre-kishelsonnan.

15nel: Lustiwerre moisan, Põltsama: kishel-
sonnan.

— Orriko laat, Orriko moisa kõrtsi man,
Rambja-kishelsonnan.

Märtne: fu,

10nel: Mustwee: küllan, Tõrma: kishelsonnan,
Peipse rannan.

— Wõrro-linan.

Talwiste: fu,

6dal: Wõõbsun, Wenne piri pään, Rappina-
kishelsonnan.

27mel: Walga linan, suur saksa laat, 8 p.

Lina : wahhe.

Tartust om Narwa	186 $\frac{1}{4}$ wersta	
— — Peterburi	324	—
— — Tallina, Põltsama kaut	186	—
— — Warka	82	—
— — Wolmeri	132	—
— — Riga	240	—
— — Perna, Helme-moisa kaut	180	—
— — Willandi, Rõngo kaut	99	—
— — Wõrro	65	—
— — Petseri	109	—
— — Pihkwa	165	—

Jama : wahhe.

Tartust Narwa.

Tartust Jggawerre jama	23	wersta
Jggawerreft Torma	23 $\frac{1}{2}$	—
Tormast Minnafi	25 $\frac{3}{4}$	—
Minnafist Ranna-Pungerjale	14	—
Ranna-Pung. Wäiko-Pungerjale	26 $\frac{1}{2}$	—
Wäiko-Pung. Jõhwi	21	—
Jõhwist Wokka	12	—
Wokkast Waiwara	18	—
Waiwarast Narwa	22 $\frac{1}{2}$	—

Tartust Riga.

Tartust Udderna	26	—
Uddernast Kuigašte	24 $\frac{1}{2}$	—
Kuigašteft Tõlliste, ehk Laatre jama	22 $\frac{1}{2}$	—

Tõllistest Kulpi	18 $\frac{1}{2}$	wersta
Kulpist Trentsi	21 $\frac{1}{2}$	—
Trentsist Wolmeri	20	—
Wolmerist Lenzi	19	—
Lenzist Raupa	22 $\frac{1}{2}$	—
Raupast Englandi ehk Raggosi	20 $\frac{1}{2}$	—
Englandist Hilkenšwari ehk Par:		
wejama	19 $\frac{1}{4}$	—
Hilkenšwarist Neuermüli	14 $\frac{3}{4}$	—
Neuermülist Riga	11	—

Wolmrisk Perna.

Wolmrisk Ranzo	23 $\frac{1}{2}$	—
Ranzust Ruhja	22 $\frac{1}{4}$	—
Ruhjast Moisetülla, ehk Laatre	21 $\frac{3}{4}$	—
Moisetüllast Killingi	23 $\frac{3}{4}$	—
Killingist Surri	19 $\frac{1}{2}$	—
Surrist Perna	18 $\frac{3}{4}$	—

Pihkwa te.

Kulbi jamast Lipsi	21 $\frac{1}{2}$	—
Lipsist Mõnniste	21 $\frac{1}{4}$	—
Mõnnistest Sanna	28 $\frac{1}{2}$	—
Sannast Wõrro	29	—
Wõrrust Wastfelina	27 $\frac{1}{2}$	—
Wastfelinast Petseri	16 $\frac{1}{2}$	—
Petserist Jõporški	21	—
Jõporškist Korli	17	—
Korlist Pihkwa	18	—

Wastse-ajastaja-laul.

Wiis. Wirguge! ni hää! meil' hõikap. (Kikepühemb,
puhtamb Jesus.)

1. Ajastaig om ärralännu,

Mes, Jesand! me so armust nännu:

Müüd wastset aiga annat sa.

Kül me käume waeldussen,

Ent sinno waimo juhhatussen

Nink ikkes sinno armoga.

So, Jesa! fittame;

Sa ollet kindmaste

Meije abbi.

Mes so nõum säep,

Se meile jääp

Nink õnsalikkult kõrda läap.

2. Sedda ello, mes sa annit,

Sa meile külwi-ajas pannit

Sää! iggawetse põimule. —

Oppa pruufma egga päiwa

Ni, et mo ütski tund ei waiwa,

Kui sa mo kutsut kohtude.

Idest! kes ei külwa tää!,

Ei sa ka põima saäl. —

Anna tarkust:

lass' õnnega,

Kui hädan ka,

Meil, Jesand! so päl' kaeda.

3. Ainult so päl' lass' meil' kaija; —

Sa annat kostotust, kui waja,

Meil' äkkilisse jalg-te päl.

lass' meil' röömsast sinna astu,

Kun ello wärraij walla lastu,

Kost meid jo hõikap Wona hää!

Sa, ke fik häste teit,

Sa toetat ka meid,

Abba! Jesa!

Sult saatjas sai

So Poig, — meil' jõi

So arm, mes Kristus meile tõi.

4. Jesus! lass' meil' usku pitta

Sel aastal, — kängiga so fitta,

So pühhaussen elladen.

Sa, ke taiwast maha tullit;

Ra essi maan te-käüjan ollit,

Eiist Jesa mannu tõttaden:

Oh õnnista

Sel aastal ka

Meije jooskmist.
 Meid wirgas te,
 Et rühhime
 So perra armustuffele.

J. J. Heller.

E m a j ö g g i.

Kulus jöggede eima! Kus siino kätti ning algus?
 Näita, kus siino tee? Ellate! kus siino ots?

Süggawas ma rüppes sallamahti sündi-
 nud, pilwe rinnal wihma ning kástega imeta-
 tud, maggawad látte sonekesed peidetud kambri-
 warjul. Ei olle seal neid weel kegi inimese loom-
 tohtind/wadata ja náhha sada, mis kénast iil-
 gawad lapsokesed öbbedasses káttis uinuwad; ei
 olle ial ükski inimlik kõrw nende ingetõmbamist
 tunnistanud ehk nende healitsemist kuulnud, egga
 ka inimlik film nende naeratamist ehk nutto-
 kurbtust näinud. Üksnes waiksed ma:allused
 waimud káiwad seal sisse ja wálja, káswatawad
 látte tütterid ja õppetawad neid jooksuma, and-
 wad neile rõemolikku meelt ja juhatawad neile
 mõnda tarwilikku asja. Mõnda kossuwad süg-
 gawas ma põhjas Ema-jõe láttekesed ja immit-
 sewad salla te: raddasid mõda, kunni nemad
 wimaks Ottepa kihhelsonnas kahhel paigal

ma põuest wálja kargawad ja ruttust jooksu lip-
 pawad. Eestimene arro tõuseb Ema-látte-
 lõune pool Urrola mõisat, tungib Rebbastse
 järwest lábbi Urrola mõisa pole, kallap sealt
 Pühhajärwe mõisa kaudo Rusa järwele, lähheb
 nimetud järwest lábbi Saksu-soo peale, kus
 teine ödde, Pühhas järwest tulles temaga ühte
 jookseb. Need kaks jõe-sonekest, kenneist üks
 Ema-láttest, teine jälle Pühhas järwest tõuseb,
 allustawad kuulsat Ema-jögge, mis jubba
 wana põlwe lauludes ja juttudes kidetud olli,
 ja weel praegu kõige kuulsam meie maa jöggedest
 on. Otsego mõistlik lapsokse, kes jalga affand
 toetama, ruttab Ema-jõe neitsike rõemsal me-
 lel tele, terretab naeratades taewa illu: páwal
 páikest, kuud ning tähtesid ösel; terretab lah-
 kest puid, rohtu ning lillekesi kaldal, kuleb lehhe kōh-
 hinad ja linno laulu, agga ei mahhi kuskil aega
 wita, waid lippab ühte puhku eddasi ja mõtleb
 lapse kombel: „ehk eddespidi weel illusam!“
 Et nüüd Jõsanda lodud illu ikka ennam náhha
 saaks, selle párrast ei jookse ta otse kōhhe, waid
 ühtepuhku logeti ja ristati otsego jáñes. Rá-
 to mõisast kallab ta Sangasti kirriko pole, wõ-
 tab lissadust mitmest allikast ja ojjast, isseárranis
 Jggasti rajja peal, kus mitto weiket jögge tem-
 ma sülle wauwad. Üks kaunis jõekene tulles
 Urwasti kirriko poolt, teine weel surem ja nág-
 gusam Tõllisti mõisa liggidal Walga linnast,
 sedda wimast kutsutakse Põddeli jõeks. Nen-

de abbi-jöggedega ühhendatud ruttas Ema neitsike Würziärwe poole; küs lähheb järwe nähhes tüttarlapse südda arglaseks ja mõtleb isseenes: kydda sealt läbbi peasen? Agga kui lõuna poolse järwe otsa saab, ütles ta: ma mõistan ujjuda, ja kargas seddamaid järwe. Wata! kui mo neitsike zukles ja liikmeid sirrutab ja järwe laenede läbbi tungib, kunni ta põhja poolse järwe kaldale jõuab, sealt ommikut wasto pörab, Ped ja jõega kokku juhub, kedda ta kaisku wõttab ja siis firest Tarto pole tõttab. Linna nähhes sillitab ta juukseid, kohhentab kaela rätikut ja pühhib tolmü silmnäo pealt mahha, sest päike paistis elledast ning paäi teed tolmama. Agga et keäas linnas wägga paljo targad mehhed ellawad, kes Kalendrid ja kõik suggu imewargid tewad, sellepärast ei julge Ema neitsike aega wita, waid üab naerolikkö palgega: „Terre ja Jumalaga!“ ja pistab siis Luunja mõisa poole. Luunjast wõttab teed Meksi, Meksi Rastri mõisa, kus Alija-jöggi tema sülle langeb, kellega seltsis ta Peipse järwe lähheb. — Tarto, Pihkwa ja Narwa wahhel käib minewast kewwadest sadik üks auro-laew Ema jögge möda, mis inimesi peale wõttab ja mitmesugguse kaubaga koormatud padid ja lodjad oma järrel weab. Täniawo kewwadest kunni 15ma Augusti ku päwani on Tarto auro-laew 54 kord Ema jögge möda sõitnud. Auro-aetawast laewadest leitakse pikkemalt õppetust D. W. Masingi Näddala lehtede seest.

J. R.

Tähtsa andispalleminne.

Se om immelik, et halwa innimisse külge ausa mehhe nimmi ei nakka, nink et temmä selle läbbi weel ennämb saap teotedus.

Rats meest istewa ütten küllakõrtsin ütten-foon. Ent üts neist olli mitma asja perräst kurja juttu al nink keäke es tahha tedda, nida kui nirki, omma murro pääl sallida; ent temmä süde es kõhta keäke kohto een tõttes tettä. Selle mehhega sai se sel tõisel kõrtsin tullu, nink wihamelen ja ka sest, et temmä ütte klasi wina ülle arwo olli serbänu, sõimas temmä tedda kõlbmatummas innimisses. — Sellega wõip se rahhule olla, ke kõlbmata om nink temmä ei olle muud waja. Ent se kelm es olle sellega mitte rahhule, taht weel ennämb, sõimas ka nink nõus tõise kääst tunnistust. Ni tõssi neide wajel sõnnutaminne, nink se tõine üttele tälle: sinna kelm! sinna nurme warras! — Sellega es olle se kelm weel rahhule, enge lats kohtomõistia mannu kaibama. Sääll tullu nüüd küs sõimajalle kurri suggu. Sallata es tahha temmä omme sõnnu, nink tunnistusse läbbi neid kindmas tettä es wõi temmä, et temmä selle näggijid es olle, mes temmä tees. Ni pididi temmä sis üttele rubla trapi masma, et temmä üttele ausat meest kelmis olli sõimanu, pididi weel omma südü tõise kääst andis pallemä nink mõttel: sel wina su täwwel

ol mul kallis hind! Ent kui temmä se trabi olli masnu, üttel temmä kohtomõistjalle: „ausa her-rä, Mi massap se sis ütte rubla, kui keäke ütte ausat meest kelmis sõimap; ent mes massap se, kui keäke mõtlematta ehk muido ütte kelmi ausas innimisses nimmitap?“ Se kohtomõistja narat nink üttel: se ei massa middäge, selle sõnnaga ei sa keäke teotedus. Se kostusse päle käänd se, kelle päle olli kaibatu, henda se kaibaja pole nink üttel: „se om mulle mele haigusses, et ma sinno, ausa mees, olle sõimanu! Ürrä wõtko seddä wihhas, ausa mees! Zummalaga, ausa mees!“ Kui se wihhane kaibaja seddä kuuld nink ärrämõist, mes tõine sellega taht ütteldä, taht wastsest tulli minnä nink arwas henda niüd weel ennämb sõimatu ollewat, kui enne. Ent kohto mõistja, ke teddä ka wahhest kui ütte kõlb-matumma innimist tund, üttel tälle: temmä wõis sellega rahhule olla. G. M.

M u s t i n e j u t.

(Kolm sõudmist.)

Üttel norel abbiello rahwal, ke röömsaste nink õnnelikult üttenfoon ellima, olli üts ainus süüd — mes eggäütte innimisse wigga om: et kui kassi häste kääp, weel parrembat ellokõrda himmusedas. Sest weast tulewa mitmesug-

gutse rummala sõudmisse nink himmustusse, min-kest ka ne abbiello rahwas Hans nink Liso, wab-ba es olle. Pea sõudsiwa nemmä hennelle kullä põldu, pea kõrtsimehhe rahha, pea mõisa kubja maja, kooda nink tõprit, pea sadda tuhhat mil-lioni taadret nink muido nisuggust. Üttel õd-dangul, kui nemmä waiflikkult ahjo weren iste-wa nink pähkliid katski leiwa ütte kiwvi pääl, kumma sisse jo üts lohk olli kullunu, tulli läbbi kambre uuse üts wäikenne walge naisterah-was sisse, ke ennämb es olle, kui üts künär pik, ent immelik illus näust nink kaskust, nink kisk tarre olli maggusat haifo täüs. Lamp, mes tarren palli, kisto ärrä, ent üts paiste, ni kui hao-walge, kui päiw nakkap tõssema, paist-sest naište-rahwast nink walgust kisk sainu. Sär-rätsse asja ülle wõip kisk weidikenne ärräheitüda, olgo ta ni illus kui taht. Ent ne nimmitedu abbiello rahwas wõttiwa pea jälle julgust, kui se neitsi immearmsa hälega üttel: „minna, Anna Britse, üts mae waim, olle teije sõbber, ellä kesset mäkke ütten torredan klafitsen majan, pui-sta näggemata kääga kulda jõe weerde liwa sisse nink wallitse säitse sadda allambat waimo. Kolm asja wõite teije hennelle sõuda; ne kolm sõudmist peawa täüdetus sama.“ Hans tõugas künäspäga omma naise kääwart, õitse kui taht temmä ütteldä: se assi ei olle kurri kuulda. Ent naine taht jo omma suud atwada nink hennelle paar tossinitse kuld littridega ehitedu tanno,

siditsid kala rätte nink muid särätsid asju söuda, kui se neitsi omma sõrme ülestööt ja tedda noom ja üttel: teid om näddäl aiga õigede perra mõtelda. Se om hä, mõttel mees nink pand naisele kae su päle. Ent se mae neitsi kätte neide filmi eest ärrä. Lamp palli ni kui ennege nink maggusa haiso assemel tossas jälle tarre mõda õlli suits.

Eh! nüüd ne abbi-ello rahwas käl jo omma mast melest õnnelikko olliwa nink taiwa kullen muud es nää kui immetähte, olli neil siski kitsas kääen, sest et nemmä surest ihkamissest es tiia, mes nemmä hennelle pididwa söudma, nink es julgu mõtteldage eh! sest asjast kõnnelda peljo perräst, et neide mõtte nink kõnne sest mae neitsist söudmissis saas petus, enne kui nemma õigede ollesse perramõttelnu. Roh, üttel naine: meil om weel redeni aiga.

Tõisel õddangul kui kartohwli õddango sögis panni pääl kutsäsiwa, saisiwa mõllemba, mees nink naine, rõõmsaste tulliweren tõine tõise kõrwale, kaejewa, kuis wäikesse tullekibbena nõetse panni mõda sinna nink tännä kargasiwa, pea läggünesiwa, pea ärräkistewa, nink mõtliwa waiklikkult omma tullematse õnne päle. Ent kui naine neid kütsetuid kartohwliid panni päält liuda pand nink neide lõhn tälle nõnna tulli: — üttel temma koggemata: olles meil ommete ka üts kütsetu worst neide kartohwlide kõrwale, nink — oh, mes imme, neide sõnnuga olli eddi-

männe söudminne sündinu. Ni äkkitselt kui wälk tullep nink läap, tulli õtse kui haad-walge maggusa haisoga ahjo suust wälja nink ütte kõrraga olli kartohwlide pääl üts wäega kaunis kütsetu worst. — Mes söwvetu olli, olli sündinu. Kelle meel es pea särätsse söudmisse nink selle täutmissse ülle haiges minnema? Märane mees es olles omma naise mõtlemata kõnne ülle pahhanu?

„Oh et sulle ommete se worst nõnna külge nakkasi“ üttel mees eddimätsen äkkitsen melen nink ka kõhhalt mõtlemata, — nink mes söwveti, se sündi. Ni pea kui temmä wimatse sõnna olli ütelnu, olli se worst naise nõnna kullen kinni, õtse kui emma-ihhun külge kaskwanu, nink rippu mõllembalt poolt mahha ni kui soldati kihwa.

Nüüd olli neide waiße abbi-ello rahwa hädda weel õige suur. Kats söudmist olliwa söwvetu nink täudetü, nink nemmä es olle weel ütte tengä, ei ka ütte nisso terrä polest, enge ütte kurja worsti polest rikkamba. Weel jäi üts söudminne ülle. Ent mes olles käl ilma õn nink rikkus se perre naise nõnna ehte man neid awwitanu? Tahhiwa nemmä, eh! tahtmata, nemmä pididw sedda mae waimo pallega, näggemata habbene ajajas olla nink Liso sest illotust worstis ärrapästä. Ni kui palleldi ni sündi, nink nida olli kolmas söudminne ka mõda nink ne waiße abbi-ello kaejewa tõine tõise päle, olliwa säränesamma Hans nink Liso ni kui ennege, nink se illus mae waim es tulle eäl ennämb kõnnage.

Oppe, armas luggeja: kui se mäe-waim ka
 ütškord nida sinno mannu tulles, siis ärra olgo
 ahne, enge sõwma hennelle:

- 1) mõistust, et sinna tijäs, mes sinna hennelle:
- 2) peas sõudma, et sa õnnelikkus saas. Nink
 konna sinna siis hõlpsast hennelle mõis sõuda
 mes üts rummal inniminne kallis ei arwa,
 siis palle hennelle weel
- 3) jäädwat rahhulollemist, nink et sulle ütski
 kahhitseminne es tulles.

Chf nida:

Mes awwitap sul õnnega kofko sada, kui
 tarkust ei olle, sedda õigede pruki. G. M.

Surm ja tema abbimehhed.

(Üts mõisto-jut.)

Mõisto-jutto fore sees.
 Ellab tössiduse-awwa.

Wastal ajjal, kus enamist inimeste ello-
 pawad wägga pikkale ullatasid, juhtus ükskord
 surmal suur tõ pudus ja kartis ta waene amme-
 tid opis uinustawad, kui mitte warmalt uut tõ-
 jatkõ ei leia. Ses nalguse kibbedusses andis
 ta oma abbimeestele kasku, ühhel nimetud
 pawal nõu pidamisele kofko tulla. Seal tullid
 siis sõdda, nalg, kark, kurjad tõbbed, appartused,

arstid, imude kishotajad ja mitmed muud inis-
 mese ello-igga lühhendawad ammetmehhed surma-
 rigi wallitseja aujärje ette kofku. Kui kuin-
 gas Kontnik *) oma kõnet lõpetanud ja
 kuuljatele pikkemalt ärra selletanud, misparrast
 neid seie olli kutsutud, siis lissas ta wimaks weel
 jure: Kes nüüd teie ulgas kõige waprast tapja,
 ja tänini enam inimese lomi kui ükski teine
 maa pealt awwitanud on, se astugo miño au-
 järje ette! ma tahhan temale suremat wolli
 kätte anda, mis läbbi ta miño järgmiseks ning
 esimeseks rigi-würstiks peab tõusma!'' Nüüd
 ruttas iggamees omast ramatust kofku-arwa-
 ma, kui palju tema wäe ja wõimuse läbbi tän-
 nini olli ufkatud, agga kes jõuaks siin sedda ot-
 sata numride arru üllespanna, mis algmisesest kun-
 ni senna pawani sõjja- ja karko- ja nälja- ja ap-
 parduse- ja tõbbede- ja arstide pearamatutes sei-
 sis! Jubba tahtis surma-rigi kuiningas üllemat
 numriperremest endale järgmiseks wallitsejaks
 nimetada, ja temale aumarki rinda panna, kui
 ta koggemata filmad üllestõstis ja üht wõerast
 meest otsego pool tukkus ukse pida naal naggi.
 „Kes siia siis olled?'' küsis kontnik. Esi-
 mene ello-mõrtsukas — kostis wõeras ambaid
 irwitades. „Miina ei tunne sind, egga malle;

*) Kontnik tähhentab nõnda kui Kuinik nälja kombel surma,
 sest et surma-kujjo maalrid seddawisi tewad, kudda pildikesse
 peal Wina, karko ees nähha on.

ta ka find enne sedda näinud ollewad,“ ütles künigas: „näita mulle oma tunnis- kirjad üles, mis siia kütmist tõeks tewad!“ — Miina ollen — kōstis wõeras — kōige norem siia sullastest, wast ilja aego inimeste seltsis ellamas, sest algmisest sadik olli miina ello-asse pōrgus, kus ma mitto tuhhat aastat pagganaid rōemustasin! Ugga enne kui ma ristimise ramatud ja passi teile näitan, tahhan siin lühhidelt enda kōmbeid ning teggusid kulutada. Kellel kōrw on, se kuulgo! Katt ja sōdda, ehk mis nime al kēgi mu ello-mōrtsukas siin warjo-rigis ellab, ei sa ta ial wōimuse polest miinoga wōidelda; ehk kōl miino wallitsus afkatusel on, siiski tohhiin ma julgest tōutada: et enne kui maa-ilm nelli sadda aastad wañemaks jōuab, kōik inimese suggo miino ikkes peab weddama, kus neimad iggapāw — otsego kerblased surmarohho waagna ūmber — ulgakeste mahha langewad. Ei sa sündinud laps emā rinnal, egga wañā keppitugge naal roñitam rauk miino kūtkest peasma, waid iggameest kihutab miino pil tantšima, künni ta wimaks — parremast sūddame-tunnistuse nomimisest olima-ta — waimo-priust kautab ja metsalise kōmbel auda langeb. — Suggulase-, werre- ja sōbruse-siddemed tahhan ma katki katkeda, nōnda et wanemad laste ja lapsed wañemate mōrtsukaks peawad sama; kurjad imud tahhan ma lõpmata kihutada ja ued tōbbed ja willetsused ma-ilma

sünnitada; — isse efiese-tapjaie saan ma nugga ihhuma ja kōit karutama, abbiello seisuse õnsat rahho pōlwe rikkuma, rahwast ullama ning mās-sama sūttitama, et iggamees melemōistust jalga-dega affab tallama ja ullemalt kui pōrgoline jāndama. — Bilja-iwawad, mis Jummalā eldus iggapāwaseks leiwa-pallukeseks pōllul seadis kaswama, sawad inimesed miino sundmist mōda tulle weeks ūmbermoondama; sedda pōrgomārga sawad neimad lafkuma, mis neid kurra-ditega wendlifku seisusesse sadab ja iggawest pōrgoorjaks teeb. Miino wōimus saab aega mōda kōige inimeste suggudele ārraneedmiseks, ja kui aasta-saddade pārrast maa-ilm selle polest targe-maks lähheb, et tōbbede wasto rohtu leiab, ehk muul kōmbel neid mōistab wāhhentada, sōddimist ning taplemist mahha jāttab ja katko wasto wāhhid rigi piridele seab: siis saab miino wolli ning melewald ūksnes ma-ilmas wallitsema! Ja kui siin ja seal mōñingad peaksid julguma miino wasto ūllestōusma ehk miino tenistust affata laitma, kōl siis miino jūngrid tuhhandete kaupa seltsis sāhherduse uendajate wasto ruttawad sōddima, sest et rahha-ahnus ja rahwa ruñalusest kassopūūdmine iggas paigas miino lippo al sawad wōitlema, ja pimedus ning arrimata kōmbe wōtiwad mind oma rinnal imetada ja oletuse rūppes mind ūllestkaswatada. Kes teie ulgast, surma-nink warjo-rigi abbimehhe! jōuab ennā ufkatust inimestele sata?! — Kui ūfski

selle peale suud lahti ei teinud, küssis kuningas
 võera mehhe käest: „Mis siin nimi on?“ —
 Wiin! — kostis kange mees. „Wiin, wennike
 wiin!“ üdis kontnik: „peab mulle esimeseks
 rigiwürstiks jama“ — ja „„Wiin, wiin!““
 mõuras kõik surma; ning warjo koggodus ühhest
 suust ja põrgo aud kollas wasto. F. K.

Waine Lazarus.

(Üts mõistukõnne.)

Waine Lazarus olli omma wisi perra rikka
 mehhe lāwwe een maan, nink penni laskiwa tem-
 ma paisid. Tulli tõine waine, Zadok nimmi,
 näije Lazarust temma willitsusen, hallest omman
 sõamen temma päle, aste temma mannu nink üt-
 tel: „Anda ei jõwwa ma sulle middagi; olle effi-
 ke waine ni kui sinna, ja mul om hulgakest latši
 toita; ent minna olle paisist wabba. Seperrast
 jätta lubba, et minna ossa wõtta sest pōetamissest,
 mes sinnule neist armsist pennist saap, ke ütfinda
 sinno päle hallestawa. Ärra lasse neil minnule
 kaugamba hābbi tetta.“ — Ni üttel temma,
 nink pissara tulliwa temma silmi. Sis kunit
 temma waise Lazarusele kāt nink üttel: „Tulle
 minnoga; mul om üts korjus. Sāäl tahhame
 sinno pōetada, ni kui meie jõud kannap; nink
 jāap minno omma laud tühjas, sis tahha ma

sinnule leiwa-rasokessi rikka mehhe lāwwa pāält
 korjata.“ — Kui temma neid sõnnu olli ütelnu,
 wõt Lazarus temma käest kinni nink üttel: „Hāäl-
 melel lähha ma sinnoga; omma helde sõame per-
 rast ollet sinna ärrawallitsedu, minnule taiwast
 awwada nink minno ello perramātsid tunde mulle
 kergendada. Mul om ennege weel weidi ilma
 pāäl waja; ent kuis wōis minna sinnule sedda
 õnsust keelda, mes sinna hennele walmistat!

Nemma lātsiwa nink saiwa ütte kawwe-
 lisse korjuse lāwwe ette, kel pilliroone kattus olli,
 nink Zadok weije Lazarust sisse, ja Zadoki naine
 wõt tedda terretamissega wasta nink walmist
 temmahe pu-lehtist nink samblist wōdet kambre-
 keste, nink nemma sadiwa waist Lazarust sinna
 sisse ja panniwa tedda selle pehme wote päle.
 Sis lāts Hanna, Zadoki naine, nink tõi pima
 kausikessiga ja āngas Lazarusele juwwa. Ent
 Lazarus üttel: „Andke mulle üts sõõm wet; pal-
 lawus om minno sõamen, ja mul om kange jan-
 no.“ Sis rühk Hanna ja tõi wārsket wet lāt-
 test, nink Zadok jahhut Lazaruse pōski ütte õlli-
 pu ošsaga.

Lazarus uiino rassedašte maggama, sest et
 lõuna aig olli ja wāga lāmmi. Kui temma
 nüüd maggas, sis kaitsiwa Zadok ja Hanna kār-
 blassi temma pāält nink jahhutiwa tedda; ent
 Lazarus narat unnen. Sis kaitiwa Zadok nink
 Hanna rōmoga tõine tõise päle nink ütliwa illa-
 keste: „Oh, kui temma meie man ārrasüttis!“

Mi maggas Lazarus mitto tundi. Perrast,
 kui päiw olli kulduman, wirgo temma, tõst silmi
 nink üttel: „Oh, teije armsa innemisse, kuis
 teije minno pöetate! Eal ei olle minna maggu-
 sambaste magganu, kui nüüd siin teije man.
 Mul olli unne-näggeminne, et englisse minno
 kanniwa. Mink es ta ni olle? Es hä innemis-
 se täüs armo olle õtsekui Jummal engl ma
 pääl? — Teije ollete mulle kike-armsambid ja
 kaunimbid ello-tunde walmistanu. Minno südda
 om täüs rahho ja õnsust. Sest tunne minna,
 et minno koddominneki tund om tulnu. Waise
 innemisse perramanne tund om jo taiwatse ello
 algminne ja ettemaitsminne.” — Kui Lazarus
 sedda olli ütelnu, sis kunit temma neile kät nink
 uino sõbralikko palgega, nink pühha engl kan-
 niwa temma henge õnside korjustehe. Ent Za-
 dok Hannaga iksiwa tedda nink mattiwa tedda
 waiklikkult maha.

Ent ärrauinonu Lazaruse waim saiie Za-
 docki nink temma naise Hanna kaitšjas englis;
 nink kui nemma perrast üt tel päiwal henge heit-
 man olliwa, olli temma neide surmawote üm-
 brel, nink üts tassane tulehõng jahhut mõllembide
 palget, ja nemma kuliwa armsa häle, mes üttel:
 „Kes hallestust näüdap, se peap hallestust sa-
 ma.”

J. F. H.